Doporučení k využívání generativní umělé inteligence ve vzdělávání na FHS UK

20.2.2024 - | Fakulta humanitních studií UK

Následující materiál navazuje na doporučení formulovaná na úrovni Univerzity Karlovy a doplňuje je při zohlednění specifik naší fakulty (obecná stránka je zde, včetně separátních informací pro vyučující a studující). Bere při tom v potaz i postupy jiných univerzit. Určený je v první řadě k tomu, aby si ho vyučující i studující procházeli — nejlépe společně — a posloužil jako východisko jejich diskuse.

Domníváme se, že při práci s umělou inteligencí (AI) je vždy nutné myslet na cíle, se kterými na akademickou půdu přicházíme. Těmi jsou v případě FHS důraz na kritické čtení, společnou diskusi a také na vlastní výzkum a tvorbu. Současně klade fakulta důraz na vlastní iniciativu a hledání individuální studijní cesty pro uchopení současného turbulentního světa. S tím souvisí podpora experimentace, ale zároveň také vyšší nároky na osobní odpovědnost studujících. Zkoumání potenciálu AI tedy podporujeme, je však třeba, aby její využití bylo přínosné pro vzdělávání, bezpečné a dělo se v souladu s principy akademické integrity.

Následující materiál navazuje na doporučení formulovaná na úrovni Univerzity Karlovy a doplňuje je při zohlednění specifik naší fakulty (obecná stránka je zde, včetně separátních informací pro vyučující a studující). Bere při tom v potaz i postupy jiných univerzit. Určený je v první řadě k tomu, aby si ho vyučující i studující procházeli — nejlépe společně — a posloužil jako východisko jejich diskuse.

Domníváme se, že při práci s umělou inteligencí (AI) je vždy nutné myslet na cíle, se kterými na akademickou půdu přicházíme. Těmi jsou v případě FHS důraz na kritické čtení, společnou diskusi a také na vlastní výzkum a tvorbu. Současně klade fakulta důraz na vlastní iniciativu a hledání individuální studijní cesty pro uchopení současného turbulentního světa. S tím souvisí podpora experimentace, ale zároveň také vyšší nároky na osobní odpovědnost studujících. Zkoumání potenciálu AI tedy podporujeme, je však třeba, aby její využití bylo přínosné pro vzdělávání, bezpečné a dělo se v souladu s principy akademické integrity.

Při práci s AI doporučujeme

1. S AI technologiemi se seznamte v praktické rovině a vyzkoušejte si jejich silné i slabé stránky při řešení různých pracovních úkolů – překlady, parafráze, sumarizace textu, vysvětlování pojmů, příprava podkladů pro prezentace… Nebojte se experimentovat.

2. Zohledněte specifické vzdělávací cíle, kterým by AI mohla pomoci — nebo naopak jejich dosažení mařit — ve vztahu ke konkrétním kurzům. Vzhledem k univerzalitě, rozmanitosti a rychlým proměnám generativní AI nelze spoléhat na to, že existuje jedno „správné“ řešení pro její roli ve výuce. Je potřeba vždy uvažovat v rámci kontextu dané disciplíny, předmětu, a hlavně cílů, které výuka sleduje.

3. Na začátku každého kurzu si požadavky k využití AI vyjasněte. Vyučujícím a studujícím se nabízí možnost vzájemně se učit a společně diskutovat nad možnostmi, limitacemi a riziky AI technologií i hledat pravidla využití, která by byla pro obě strany srozumitelná a přijatelná. V konečné instanci je nicméně třeba vždy respektovat pokyn vyučujícího konkrétního kurzu.

4. Při použití AI dbejte na ochranu osobních a citlivých dat. Všechny pokyny a informace, které poskytnete AI, jsou zaznamenávány jejich poskytovatelem. Zadávejte proto pouze takové informace, u kterých by nevadilo jejich zveřejnění, případně je anonymizujte.

5. K výstupům AI přistupujte opatrněa ověřujte jejich správnost. Současné systémy — zejména velké jazykové modely jako ChatGPT — mají nezanedbatelnou chybovost. Tj. mohou se vyjadřovat autoritativně a přesvědčivě, aniž by nějak signalizovaly, že informace, které poskytují, jsou spekulativní či zcela fiktivní.

6. Mějte na paměti, že za jakýkoli publikovaný či odevzdaný text může nést odpovědnost pouze lidský autor. AI nelze jako autora uvádět. Za jakékoli chyby či nepřesnosti, které vámi autorizovaný text obsahuje, odpovídáte vždy jen vy. AI je pouze nástroj, který může naši vlastní práci usnadnit a zlepšit, nikoli ji nahradit.

7. Při využití AI buďte transparentní. Pokud na nějaký nástroj při své práci spoléháte, deklarujte to a reflektujte, jak byl využit. To jednak zajistí integritu vaší práce, jednak to pomůže ostatním udělat si představu o tom, na co vše se AI nástroje mohou hodit.

Dokument vznikl ve spolupráci vyučujících a studujících FHS UK.

Vytvořeno pomocí nástroje DALL-E 2, prompt: young people in the clasroom chating with artificial being, realistic painting, style of ilya repin

https://fhs.cuni.cz/FHS-1002.html?locale=cz&news=21240